
**Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut
Nangminiitok Havaktkhak Maligaliuktinut Nunavumi**

Havaakhagit Naunaiyautait

Maligaliukvik Nunavumi

Februarymi 2019

Kagitauyakut: www.assembly.nu.ca

ILAUKATAUPKAIYUKHAK NUTAKANUT OVALO INUULGAMINUT

I. HAVANIAKTAIT MALIGALIULIGUTAINIK, PINAHUAKTAINIK OVALO MALIKTAKHAI

Havakvia Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut ilihimayut malikhugit Ilangani 2 *Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut ovalo Inuulgamiit Pikuyakyuanganit*. Ilaukataupkaiyukhak piniaktok amigaitunik munagijutikhait ataani Maligaliugutainit.

Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut angiktauhimayuk September 17mi, 2013. Ilangani 4(1)(b) maliktakhait ublumi atulingitok.

Maligaliugutikhait tuniniaktut hivuliminik huliniaktainik Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut akhuukluni nangminiigutikhainik ovalo piyumayainik nutakat ovalo inuulgamiit ikayuklugit Maligaliukvik ovalo Kamatkut Nunavumi pinahuaktainik piyumayait nutakat ovalo inuulgamiit piyaanganik.

Maligaliugutikhait ukakhimayut amigaitunik naunaiyakhimayuk maliktakhainik munagiyakhait Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut. Hapkoa ilauniaktut munagiyakhainik:

- Pinahualutik nangminiigutikhait ovalo piyumayait nutakat ovalo inuulgamiit inminik ovaluniit katitihimalutik munagiyayut ovalo hivumungaktokhat ovalo ihumagiyait tuhaktaulutik ovalo ihumagiyaulutik ikpinagiyainut kavamatkut munagiyiinit ovalo tugaakhimayut munagiyingit;
- Pinahualutik nutakat ovalo inuulgamiit pilaalutik ikayugutikhainik kavamatkut munagiyiinit ovalo tugaakhimayut munagiyingit ovalo ihumaalugiyait mikhaanut tahapkoa ikayugutikhait hivuliutinahualugit munagiyukhait;
- Munagilugit tuhaktigutikhainik ovalo kauyimayakhainik kitkanit nutakat, inuulgamiit ovalo ilakatingit ovalo tahapkoa munagiyut ikayugutikhainik;
- Tuhaktilugit Inuit mikhaanut nangminiigutikhait ovalo piyumayait nutakat ovalo inuulgamiit ovalo munagiyait Ilaukataupkaiyukhak;
- Tunilutik ikayugutikhainik ovalo pitkuyainik kavamatkut munagiyiinut ovalo tugaakhimayut munagiyiit ikpinagutainik, kiutjutikhainik ovalo naamaktut maligaliugutikhait ovalo pikuyakhait mikhaanut nutakat ovalo inuulgamiit; ovalo
- Tunilutik ikayugutikhainik ovalo pitkuyakhainik kavamatkut munagiyiinut ovalo tugaakhimayut munagiyikhait pilaaktainik, ikpinagiyainik ovalo naamagiyainik pilihimayuit ovalo ikayuktukhat nutakanut ovalo inuulgaminut.

II. TUHAKTITIAGUTIKHAIT MALIGALIUKVIMUT OVALO MALIKTAKHAIT TUHAKTITAKHAINIK

Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tugaaktauhimayuk Kamisinamit Nunavumi pitkuhimayainik Maligaliukvimit talimanik ukiunik havaniaktuk. Ilaukataupkaiyukhak tugaaktaufaalaaktok talimanik ukiunik.

Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayit Maligaliukvimit angikpaktait maniliugutikhainik ovalo maniiit atugutikhainik tamamik nangminiitut havaktiit Maligaliukvimi. Ilaani, Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayit tunilaaktuk maligutikhainik mikhaanut havaagutikhait titigakvia nangminik havaktiit ilanganut maniligiyiit munagitjutikhait, havaktiligiyiit munagitjutikhainik, katraktiligiyiit ovalo kinikhiakataktut.

Ataani ilangani 35 Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut Pikuyakyuami, ilaukataupkaiyukhak paknaiyaktukhak ovalo tuniluni Ukaktimut Maligaliukvimi ukiuk tamaat tuhaktitakhainik havakhimayait titigakviani ovalo havaktakhainik Ilaukataupkaiyukhak aipaanganit ukiumit. Ukiuk tamaat tuhaktitakhait tuniniaktuk Maligaliukvimit.

Ilaukataupkaiyukhak takuyaukataniaktok Katimayigalaanut Maligaliukvimit tuhaktiyaanganik ukiuk tamaat tuhaktitainit aatjikutainut tuhaktitakhainik maligutainut nangminik havaktiit Maligaliukvimi, ilaulutik Maniligiyiit Ihivgiuktiit, Ukaktiit Kamisinaa ovalo Kanguhuktailigiyit Kamisinaalu.

III. HAPKOA TUHAKTITIAKTAKHAIT

Hapkoa ilaungitut tamaat katitigutainut munagitjutainik Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut, kihimi, hapkoa tuhaktitaikhainik hivuliuyut takuyakhat mikhaanut havakhimayainik naunaiyakhimayut ihivgiugutainut tamaat nakuutjutikhait havaktukhap.

Atanguyautait ukautait havaangit, munagiyakhait ovalo maliktakhait havaanganut Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut nalvaalaaktut ilangani *Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut Pikuyakyuami.*

Pihimayakhait Havaktakhainik

- Pilutik ovalo ihivgiulutik hunavalunik mikhaanut ikayugutikhaini kavamatkut munagiyingit ovaluniit tugaaktauhimayut atanguyait munagiyakhait ilanganut nutagak ovaluniit inuulgamik ovaluniit ilaukatauyut nutakat ovaluniit inuulgamiit tunihimayut Ilaukataupkaiyukhak munagiyakhainik kanugitaakhait

pihimayainut ovalo ikayugutikhait, munagiyakhait ovalo akhuugutikhait nutakat, inuulgamiit ovaluniit ilaukatauyut;

- Ihivgiuklugit hunavaluit mikhaanut tukuhimayut ovaluniit akhut anikhimayut nutakat ovaluniit inuulgamiit¹;
- Ikayuklugit ovalunit atuklugit aalat havaktigiigutikhait atuktainik aatjikutainut Inuit inuuviviniit ovalo Inuit Qaujimayatukangit ikayugiaganik ihuakhagutikhait ihuinaakhimayut mikhaanut ikayugutait kavamatkut munagiyiit ovaluniit tugaaktauhimayut havakviit akigaktuutiyut mikhaanik nutakat ovaluniit inuulgamiit ovaluniit ilaukatauyut nutakat ovaluniit inuulgamiit;
- Ilaupkailugit Inuit tuhaktiilugit ovalo ilihaktiilugit ikpigiyainik ihuinaaktitauhimayut nutakat ovalo inuulgamiit ovalo havaagutait ilaukataupkaiyukhak ovalo tuhaktiilutik ovalo kangikhitiilutik Hilakyuami Katimayit *Maliktakhait Nangminiigutikhainik Nutakat*;
- Pilutik atuinakataktainik ihivgiugutait maligaliugutainit, pilihimayuit, pikuyakhait ovalo ikayugutikhait kavamatkut munagiyiit ovaluniit tugaaktauhimayut havakviit maligaliugutainit, pilihimayuit, ikayugutikhait ovalo pikuyakhait mikhaanut nutakat ovalo inuulgamiit;
- Kungiaklugit uktugutikhait, atugutait ovalo ilaupkaitjutait Inuit inuuviviniit ovalo Inuit Qaujimayatukangit ilanganut maligaliugutainik, pilihimayuit, pikuyakhait ovalo ikayugutikhait kavamatkut munagiyiit ovaluniit tugaakhimayut havakviit maligaliugutainik, pilihimayuit, ikayugutait ovalo pikuyakhait mikhaanut nutakat ovalo inuulgamiit;
- Pilutik ihivgiugutainik mikhaanut hivumuugutikhainik nangminiigutait ovalo piyumayainik nutakat ovalo inuulgamiit;
- Naunaiyaklugit maligutainik mikhaanut havaagutainik ilaukataupkaiyukhat atanguyautainik ataani Pikuyakyuak; ovalo
- Angikatigiilutik titigakhimayumik angigutainik aalanut ilaukataupkaiyukhat aalani pravinsini ovalo nunangani pikaktut aatjikutainik munagitjutait nutakanut ovalo inuulgaminut nani Nunavumi nutakat ovalo inuulgamiit ikayuktauyut talvanga pravinsinit ovaluniit nunanganit ovaluniit nutakat ovaluniit inuulgamiit aalani munagiyiit pikataktut ikayugutikhait Nunavumi.

Munagitjutikhait ovalo Titigakvimi Havaagutikhait

- Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhaktiilutik munagitjutainik Titigakvia maniligiyiit ovalo havaktiligiyiit maliklugit atuktainik

¹ As of January 1, 2019, this provision of the legislation is not yet in force.

maligaliugutainut, ilaulutik *Maniligiyit Munagitjutait Pikuyakyuami, Kavamatkut Katraktiligiyit Maligutainik ovalo Inuit Havaktiligiyit Pikuyakyuami.*

- Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhaktiniaktuk hanatjutainik ovalo tunilugit titigakviani ukiuk tamaat maniit atugutainik ovalo paknaiyautikhainik Munagiyiitut ovalo Ikayuktiit Katimayiit Maligaliukvimit ihumagiyauyaanganik ovalo angiktauyaanganik. Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhaktituyukhak ilauyut ukiuk tamaat paknaiyautaini pihimayut ovaluniit avataanungaktut maliktahainik ilihimayait maligaliugutaini ovalo maligutikhait tunihimayainik Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayiit, ilaulutik, keelinikangilutiklu hamunga;
 - Titigakhimalugit titigakviit havagutainik kanugitut, maliktakhainik piyakhainut ovalo naunaiyakhimayut ayokhagutait;
 - Titigakhimalugit titigakviit tikitumayainik ovalo pinahuakktainik aipaagu ukiumi;
 - Titigakhimalugit titigakviit uktugutikhainik iniktigumayainut tikitumayait ovalo pinahuaktait; ovalo
 - Titigakhimalugit hunmat titigakviit atugumayainik maniit atuktukhat, ilaulutik apitkutainik nakuuhinahuagiaganik pitkutikhait.
- Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhaktitilik hanatjutainik ovalo tunihimatjutainik titigakviini malitalugit ukiuk tamaat tuhaktitakhait Maligaliukvimit ovalo tukuyaulutik Katimayigalaanut Maligaliukvinit tuhaktiyaanganik ilanganiitut. Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhaktiniaktuk ilanganiitut tuhaktitakhainik ukiuk tamaat pihimayainik ovaluniit avataangnungakhimayait ilihimayainik maligaliugutainik ovalo maligutikhainik tuhimayut Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayiit, ilaulutik, keeliningilutik hamunga;
 - Tuhaktitakhainik havakhimayait titigakviit ovalo munagipkuyait havaakhainut Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgmainut aipaaniit ukiunit, ilaulutik kanugitaakhait ihivgiukhimayainik pihimayait Ilaukataukaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut;
 - Tuhaktitilik akiliktihimayainik titigakviit aipaaniit ukiumit; ovalo
 - Tuhaktitilik titigakviit nakuutjutait tikipkaihimayainik tikitumayait ovalo pinahuaktait paknaiyautaini aipaanganit ukiumit.

- Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhaktiyukhak angayukaagugami havaktiinut titigakviani ikayugiaganik iniktigutikhainik titigakviit maliktakhait; ovalo
- Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhaktiniaktut ihivgiugutainik havaktut havaagutainik ovalo ihuakhaklugit ihuinaagutait ihumagiyaulikata.

Inuit Tuhaktitjutikhait Havaagutikhait

- Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhaktiniaktut piyaanganik titigakviit hanayakhainik ovalo tunikhaiyakhainik tuhagutikhait Inunut mikhaani havaktainik ovalo munagiyainik titigakvia; ovalo
- Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tuhatiniaktut titigakviit pihimayainik ihuakhihimayait kagitauyakuugutit pihimayut tuhagutikhainik tuhatitainit ukiuk tamaat Ilaukataupkaiyuk Nutakanut ovalo Inuulgaminut, naamaktuni makpigaanik atuktut Inunut ovalo aalanik tuhagutikhainik mikhaanut havaktakhait titigakviini.

Kangikhitiagiaganik, ikpinaktuk Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut atanguyautikangituk ovaluniit ataniulaituk ataani Nunavumi *Nutagak ovalo Ilakatigiit Ikayugutaini Pikuyakyuak*. Ilaukataupkaiyuk atanguyaulaituk naunaiyautainik nutagak munagiyaukiaktuk ovaluniit Ilaukataupkaiyukhak pitkulaituk tigulugit nutakat ovaluniit munagilugit nutakat munagiyauyut.

Kanugikhitiagiaganik, ikpinaktuk Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut pilaituk akigaktuklugit kitkunut inunut.

Kanugikhitiagiaganik, ikpinaktuk nalungilutik Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut ihivgiulaituk takuyakhaingitut ilakatigiit ilaukatautjutait ovalo/ovaluniit angayukaangit angigutainik.

IV. MANIIT ATUGUTIKHAIT

Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayiit Maligaliukvinit anginiaktait akiliktigutikhainik ovalo maniit atugutikhainik tamamik nangminiitut havaktiit Maligaliukvinit. Ilaani, Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayiit tunilaaktut maliktakhainik mikhaanut havagutikhait titigakviit Ilaukataupkaiyukhak ilanganut maniligiyiit, havaktiligiyiit pitkutikhait munagitjutainik, katraktiligiyiitjutainik ovalo kinikhiatjutikhainik.

Maniligiyiit ovalo Havaktiligiyiit Pitkutikhait

2018-2019mi Havagutaini ovalo Munagitjutaini (O&M) Maniit Atuktut: **\$2,130,000.**

Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut havaktiilaaktut tamaat havaktukhanik ovalo havalaktukhanik ovalo ilaupkailuni akigaktuiyikhamik, ayongitunik ovalo aalanik kitunik havagiaganik munagiyakhait titigakviini. Havaktiit titigakvimi Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut ilauniaktut Nunavumi Havaktiligiyiit Ilaukatauyut. Kinikniatjutait havaktukhanik ovalo maligutait piniaktut maliklugit tamamik ilanganut Kavamatkut Nunavumi atanguyautaini, ilauniaktut *Havaktiligiyiit Pikuyakyuami ovalo Havaktiligiyiit Pitkutaini Maligutait.*

V. AYONGITUT HANATILIGIYIIT OVALO ILAUKATAUTJUTAIT

Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut ilaukatauniaktut Kanatami Katimayit Nutakanut ovalo Inuulgaminut Akhuukatigiit (CCCYA):

Kagitauyakut: <http://www.cccya.ca/>

Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut ilaukatauniaktut Katimayit katamakyualikata nalungiyaanganik ublumi hanatiligiit ovalo nakuukiyat atugutikhainik aalani Kanatami munagiviinut. Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut pihimaniaktait ubluinut atutakhainik makpigaanik maliktut nutaganik ovalo inuulgaminik hanatiligiit, naamaktigutikhait, ilihagutikhait, akigaktituyiit, aniaktitailigiit ovalo inuligiitainik.

VI. MALIGUTIKHAIT OVALO MALIKTAKHAIT

Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut tugaaktauniaktut Kamisinamit Nunavumi pitkuhimayainik Maligaliukvinit talimanik ukiunik havakluni. Ilaukataupkaiyukhak tugaaktaufaalaaktut talimanik ukiunik. Kamisina Nunavumi, pitkuhimayainik Maligaliukvimit, pilaaktuk, ihumagiyainut, nutkaktalaluni ovaluniit unguvkluni Ilaukataupkaiyukhak.

Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayit Maligaliukvimit angilaaktut akiliktigutikhainik tamamik nangminiitut havaktiit Maligaliuktinit. Maliklugit Ilanganiit 8mi *Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut Pikuyakyuami,* Ilaukataupkaiyukhak ilaungituk Havaktiligiyiit ilanganut, kihimi, Ilaukataupkaiyukhak ihumagiyaniaktut ilauyuk Havaktiligiyiinut. Kihimi Ilaukataupkaiyukhak ihumagiyaniaktut havaktiligiyiinut ilauyukhak akiliktigutikhainut.

Katitikhimayut akiliktigutikhait ilauniaktut tuniyaanganik talimanik ukiunik tugaagutikhainut. Kihimi Ilaukataupkaiyukhak ihumagiyangitkalualuni

Havaktiligiyiikunut ilangani *Havaktiligiyiikut Pikuyakyuami*, akiliktigutikhait ovalo ikayugutikhait ilauniaktut havakvianut aatjikutauniaktuk atanguyainik havaktiit Nunavumi Havaktiligiyiitut. Maligutikhait ovalo Maliktakhait havagutainik ovalo ilauniaktut ikayugutikhait naunaiyakhimaniaktut katrakhaini havagutikhainut.

Titigakvia Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut Iqalumiiniaktuk, Nunavumi. Titigakvia ilauyuk titigakvianut Ukauhiigiyit Kamisinaa Nunavumi. Ilaukataupkaiyukhak nuuniaktuk Iqalumut.

VII. AYONGITAKHAIT

Ilangani 6 *Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut Pikuyakyuak* tunihimayut imaatut:

Maligutait Pinahuaktainik Havaktukhamut

6. (1) Pitkutinagit tugaagutikhait Ilaukataupkaiyukhamut, Maligaliukvik ihumaginiaktut ayongitainik, ayoihimayainik ovalo nalungitainik havaniaktuup, ilauniaktut

(a) nalungitainik Inuit Qaujimayatukangit, inuuviviniit, ukauhiit, ingilgaatjutait, ukpigijjutait ovalo kinguliit;

(b) ayongitainik mikhaanut nutagat ovalo inuulgamiit hanatiligiyyit, munagitjutikhait, ilihagutikhait, akigaktituiyyit ovalo anigutainik ikayugutikhait; ovalo

(c) nalungilugit ovalo pilaaktainik kiutjutikhainik piyumayait nutakat ovalo inuulgamiit Nunavumi.

Ilangit Maligutikhait

(2) Munagiyyit ovalo Ikayuktiit Katimayit ililaaktut ilanganik ayoikhimayakhainut ovaluniit pihimataaktakhainik ihumagiyaugumik tugaagutikhainik Ilaukatauyukhamik.

Ilauniaktut ayongitakhainik ovalo nalungitakhainik pihimayakhait havaagutainut, Ilaukataupkaiyukhak takupkaiyukhak pilaaktainik atugutainut kitkaniigutait ovalo nakuutkiyainut munagiyaanganik havaagutikhait titigakviini takupkailaaktut nakuuyumik ihumagiyaainut, naamagutainut, ukpigiyainut ovalo pilaaktainut.

Ilaukataupkaiyukhak havaniaktait havagutikhainik pitalutik pihimayainut Nangminik Havaktiit Maligaliukvimi Nunavumi.

1. INIKTIGUTAIT

Ilaukataupkaiyukhak Nutakanut ovalo Inuulgaminut pikaktukhak Iliniagiakpaalivimit ilihagutainik naamagutainik havaktakhainik ilanganut, inuligiyyinut havagutikhainik, akigaktituiyit ovaluniit ilihagutainik.

2. Qauyimayakhait/Ayongitakhait

- Nalungiluni Inuit Qaujimatukangit, inuuviniit, ukauhiit, ingilgaaligutait, ukpigiyait ovalo kinguliit.
- Nalungiluni Kanatami Maligaliukyuagutainik atugutainik, nalungilunilu nutaanik pitkutikhaini ovalo pikataktainik Maligaliukvimi Nunavumi ovalo ikpigilugit ilanganut Maligaliuktiligiyyit Hivuliutigutit;
- Nalungiluni munagitjutainik akigaktituiyit, ilaulugit atugutainik maligutait akigaktituiyingit pikataktut ihivgiugutainut ovalo ihivgiufaagutainut;
- Ayongiluni havagutikhainik nutakat pilihimayuit ovalo ikayugutikhait mikhaani ihuinaagutainik akigaktituiyit; inuligiyyit, ilihagutait ovaluniit akhuugutikhait; oval
- Ayongiluni naluhuigutikhainik ovalo ukautainik maligaliugutait ikayutiagianik ikayuktainut ilaukatauyut.

3. Ayoikhimayakhait ovalo Pilaaktakhait

- Ayongilutik tamamik Inuit Ukauhiinik ovalo Kablunaatitut nakuuniaktuk;
- Hakugiktumik ihuakhailaaktuk nalungiluni, ilauniaktut, takupkailuni pilaaktainik nakuuyumik ovalo ilaungitumik ihivgiugutainik;
- Hakugiktumik ihivgiulaaluni ovalo angigutihainik nalungiluni;
- Hakugiktumik ikayukatigiilaaluni ovalo aivalaagutainik ayongiluni;
- Ayongiluni titigagutikhainik, ilaulutik paknaiyautikhainik tuhaktitakhainut ilaulutik kangikhilaagutainik aalatkiinut naalaktunut; ovalo
- Hakugikluni maniligiyyit ovalo havaktitigiyyit munagitjutainik, ilaulutik pilaaktainik nuutitahualugit ilaukatauyunut hivuliktiugavit iniktinahuaktainut aatjikutainik pinahuaktainik.